

Статистичні дослідження

УДК 618.177-089.888.11

О.М.Юзько, Т.А.Юзько

КЛІНІЧНО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ БЕЗПЛІДДЯ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. На підставі аналізу звітів МОЗ України № 41-здоров «Звіт про допоміжні репродуктивні технології» за 1999-2010 роки уточнена частота та структура безпліддя в Україні, використання допоміжних репродуктивних технологій та їх результати. У 2009 році зареєстровано 42038 випадків жіночого і 10934 чолові-

чого безпліддя та 10982 цикли допоміжних репродуктивних технологій (ДРТ). Ефективність лікування безпліддя за методами допоміжних репродуктивних технологій становила 35,8 %.

Ключові слова: безпліддя, допоміжні репродуктивні технології, статистичні дані.

Вступ. Незважаючи на суттєві успіхи репродуктивної медицини проблема діагностики та лікування безпліддя залишається актуальною [1]. Складна демографічна ситуація в Україні диктує необхідність вдосконалення нових методів лікування [2]. Активно розвивається методологія допоміжних репродуктивних технологій [3]. Водночас частота застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні продовжує залишатися низькою, що пов'язано з недостатньою поінформованістю населення про ефективність лікування безпліддя за допомогою цих технологій, малим висвітленням даної проблеми в засобах масової інформації, поганою обізнаністю лікарів щодо застосування технологій у лікуванні безпліддя [4, 5].

Мета дослідження. Аналіз інформаційно-статистичної документації про безпліддя та допоміжні репродуктивні технології (ДРТ) в Україні за період з 1999-2008 роки.

Матеріал і методи. Проведено аналіз статистичних звітів – форми № 41 здоров («Звіт про допоміжні репродуктивні технології», затверджено наказом МОЗ України 10.12.2001 №489 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції 25.12.2001 за № 1068/6259) Центру медичної статистики МОЗ України.

Результати дослідження та їх обговорення. Відомо, що частота жіночого безпліддя становить 30 %, чоловічого – 30 %, поєднання – 30 % та неясного походження – 10 % [6]. Водночас структура безпліддя в Україні наступна: 79,4 % – жіноча, 20,6 % – чоловіча.

За даними державних статистичних звітів в Україні, у 2009 році зареєстровано 42038 випадків жіночого безпліддя (79,4 % серед усіх випадків жіночого і чоловічого безпліддя) і 10934 випадки чоловічого безпліддя (відповідно у структурі – 20,6 %, у 2008 році відповідно: 43134 (82,7 %) та 10692 (17,3 %). Зареєстровано вперше в житті випадків жіночого безпліддя 12428, а чоловічого – 4312 (у 2008 році відповідно: 13175 та 4592 випадки).

Найвищий рівень діагностики жіночого безпліддя у 2009 році зареєстрований у Запорізькій – 11,97 (у 2008 – 12,01 на 1000 жінок фертильного віку), Чернігівській – 4,02 (у 2008 – 4,58), Вінницькій – 4,74 (у 2008 – 4,62), Житомирській – 4,86 (у 2008 – 4,56) та Волинській – 4,48 (у 2008 – 4,07) областях, найнижчий – у Луганській – 2,23 (у 2008 – 2,02 на 1000 жінок фертильного віку) області.

Найвищий рівень діагностики чоловічого безпліддя за цей період зареєстрований у Запорізькій – 7,68 (у 2008 – 7,68 на 1000 чоловіків дітородного віку), Одеській – 1,98 (у 2008 – 1,87), Дніпропетровській – 1,48 (у 2008 – 1,58) і Хмельницькій – 1,53 (у 2008 – 1,70) областях, найнижчий – у Миколаївській (0,02 на 1000 чоловіків дітородного віку), Чернівецькій (0,04) та Харківській – 0,06 (у 2008 – 0,08) областях.

Лікування безпліддя методами допоміжних репродуктивних технологій в Україні щорічно збільшується (рис. 1).

У структурі розпочатих циклів у 2007 році перевагу мали IVF – 47,33 % (запліднення *in vitro*, попередній термін – екстракорпоральне запліднення) і ICSI – 31,97 % (інтрацитоплазматичне уведення сперматозоїда) цикли, потім – цикли з перенесенням криоконсервованих ембріонів – 12,73 %, донатія ооцитів – 6,35 %, *MESA-TESE* – 1,07 % і цикли з проведенням біопсії ембріона – 0,55 %. За даними Європейської асоціації репродукції людини та ембріології (ESHRE) у 2006 році ICSI – цикли становили 66,7 % [5].

Серед причин безпліддя при розпочатих циклах у 2008 (2007) роках частіше реєструвалися сполучені чинники – 31,41 % (33,92 %), тільки трубний чинник – 31,68 % (33,37 %) та інший жіночий чинник – 15,47 % (19,47 %), тільки чоловічий чинник – 15,51 % (9,52 %) та ідіопатичне безпліддя – 5,05 % (3,16 %).

Частота настання вагітності на 100 розпочатих циклів ДРТ в Україні у 2008 році становила 35,81 % (у 2007 – 35,44 %), що відповідає євро-

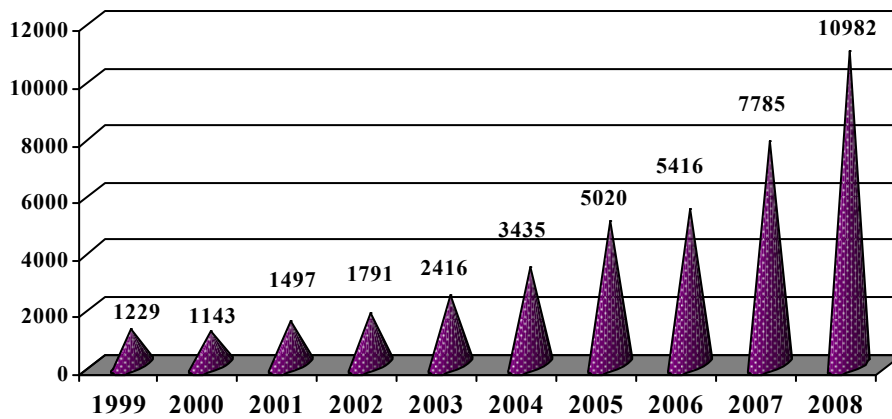

Рис. 1. Кількість розпочатих циклів допоміжних репродуктивних технологій в Україні

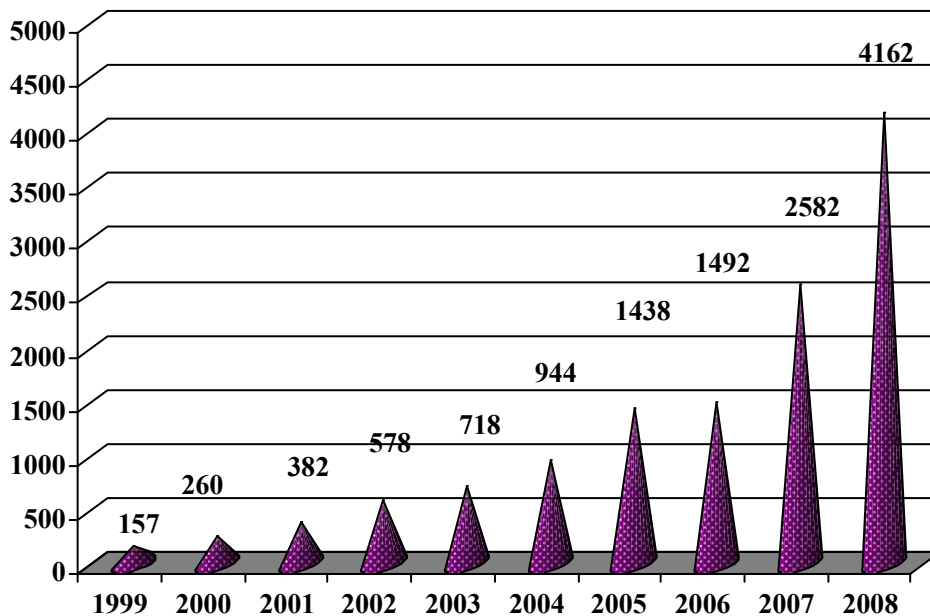

Рис. 2. Динаміка народжуваності в циклах допоміжних репродуктивних технологій

пейським показником. Багатоплідна вагітність спостерігалася у 24,39 % випадків. В основному – це двійні, трійні – 30 (1,09 %), четверні – 4 (0,15 %). Проведено 89 редукцій ембріонів (3,23 %).

За частотою настання вагітності технології ДРТ розподілились наступним чином (Україна – 2007 рік, Європа – 2006 рік): IVF – цикли – 38,34 % та 32,8 %, ICSI – 34,9 % та 33,6 %, перенесення криоконсервованих ембріонів – 24,4 % та 21,6 %, цикли з донacją ооцитів 40,7 % та 43,5 % відповідно.

Пологів на 100 розпочатих циклів у 2007 році – 27,13 %, із них одним плодом у 75,52 % випадків, двома – 22,87 %, трьома – 1,42 %, чотирма – 0,19 %. Невідоме завершення циклів – 161 випадок (2,07). Народилося дітей у терміні 22-27 тиж.: мертвими – 19 (0,89 % від загальної кількості пологів), живими – 37 (1,75 %). Після 28 тиж. мертвими народилося п'ятеро дітей. Мертвонароджуваність серед немовлят, що народилися після

розпочатих лікувальних циклів у 2008 році, склала 7,16 на 1000 народжених живими і мертвими (у 2007 році – 9,21). З уродженими вадами розвитку народилась одна дитина в циклі IVF 2007 року, що становило 0,047 % від загальної кількості пологів.

Всього народилося живими після використання лікувальних циклів за методами допоміжних репродуктивних технологій з 1999 року – 12713 дітей (рис. 2).

Висновок

Згідно з нормативами ВООЗ потреба циклів допоміжних репродуктивних технологій на 1 млн. населення складає близько 800-1000 упродовж року. В Україні існує потреба в проведенні біля 45-47 тис. циклів на рік. Збільшення кількості циклів у 2008 році до 10982 дозволило довести цей показник лише до 250 циклів на 1 мільйон населення, що дуже далеко від середньоевропейських показників.

Перспективи подальших досліджень. Продовжити роботу над формуванням правової бази для розвитку репродуктивної медицини.

Література

1. Допоміжні репродуктивні технології в Україні / [Юзько О.М., Жилка Н.Я., Руденко Н.Г. та ін.]: зб. наук. праць співробітників НМАПО ім. П.Л.Шупика. Випуск 16, книга 3. – К., 2007. – С. 26-29.
2. Организация системы оказания специализованной помощи бесплодным супружеским парам в Украине / [Чайка В.К., Акимова И.К., Попова М.В. и др.]. // Современные направления амбулаторной помощи в акушерстве и гинекологии. – Донецк: ООО Лебедь, 2003. – С. 108-109.
3. Юзько Т.А. Ефективність запліднення ін вітро при безплідді на фоні дисбіозу піхви та цервікального каналу / Т.А.Юзько // Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2007. – № 1. – С. 130-133.
4. Юзько О.М. Подолання безпліддя за допомогою допоміжних репродуктивних технологій / О.М.Юзько, Т.А.Юзько // Мед. аспекти здоров'я жінки. – 2009. – № 3 (20). – С. 50-55.
5. Юзько О.М. Допоміжні репродуктивні технології в лікуванні безпліддя в Україні / О.М.Юзько, Т.А.Юзько // Здоров'я жінки. – 2009. – № 3 (39). – С. 201-204.
6. Юзько О.М. Застосування допоміжних репродуктивних технологій при лікуванні безпліддя в Україні / О.М.Юзько, Т.А.Юзько // Жін. лікар. – 2010. – № 2 (28). – С. 30-34.

КЛИНИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ ВСПОМОГАТЕЛЬНЫХ РЕПРОДУКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ БЕСПЛОДИЯ

А.М.Юзько, Т.А.Юзько

Резюме. На основании анализа отчетов МОЗ Украины № 41-здоров «Отчет о вспомогательных репродуктивных технологиях» за 1999-2010 годы уточнена частота и структура бесплодия в Украине, использование вспомогательных репродуктивных технологий и их результаты. В 2009 году зарегистрировано 42038 случаев женского и 10934 мужского бесплодия и 10982 циклов вспомогательных репродуктивных технологий (ВРТ). Эффективность лечения бесплодия методами вспомогательных репродуктивных технологий составила 35,8 %

Ключевые слова: бесплодие, вспомогательные репродуктивные технологии, статистические данные.

CLINICO-STATISTICAL ANALYSIS OF USING AUXILIARY REPRODUCTIVE TECHNOLOGIES FOR TREATMENT OF INFERTILITY IN UKRAINE

O.M.Yuzko, T.A.Yuzko

Abstract. On the basis of an analysis of reports of the Ministry of Health of Ukraine N41-health «A report about auxiliary reproductive technologies» over the period from 1999 through 2010 the frequency and structure of infertility in Ukraine has been specified as well as the results of auxiliary reproductive technologies and their results. In 2009 42038 cases of female and 10934 cases of male infertility were registered, 10982 cycles of auxiliary reproductive technologies (ARTs) were performed. The efficacy of treating infertility by means of ARTs made up 35,8 %.

Key words: infertility, auxiliary reproductive technologies, statistical data.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – проф. О.В.Кравченко

Buk. Med. Herald. – 2011. – Vol. 15, № 3 (59). – P. 135-137

Надійшла до редакції 16.05.2011 року